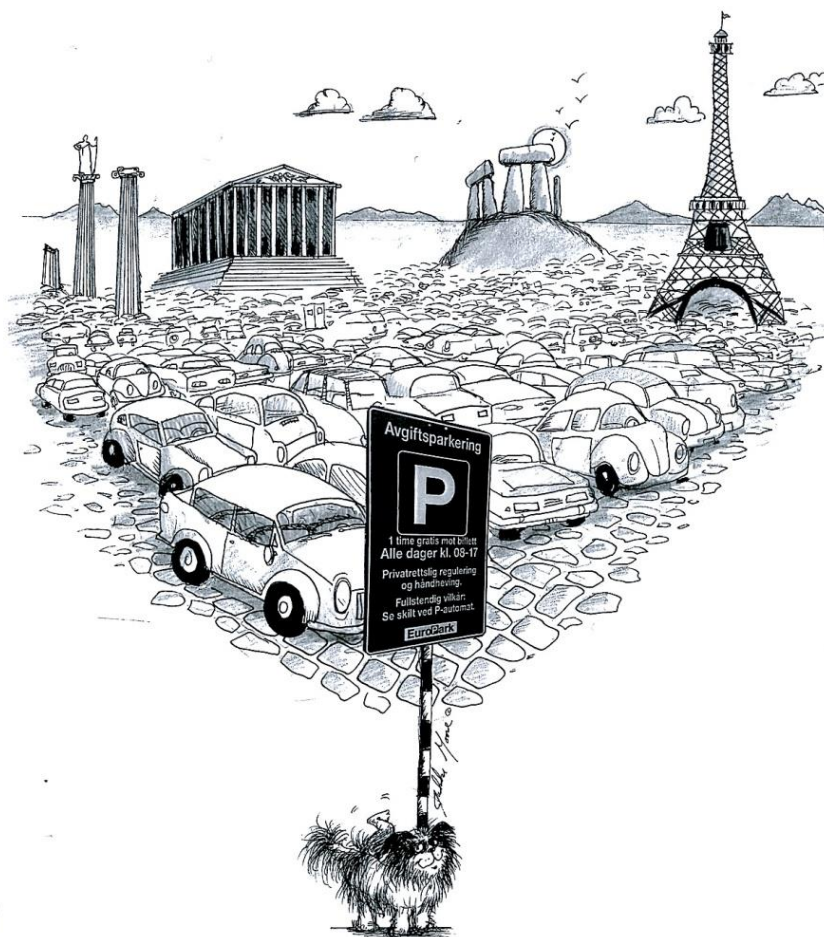

Helgekommentar i Moss Avis 1. juni 2013

Europas vakre møteplasser

Av Trygve G. Nordby

Grand Place i Brussel og San Marcos i Venezia må passe seg. Nå risikerer de å få konkurranse fra Son torg om å være den fineste plassen i Europa.

16. mai var det åpning av Sons nye, gamle torg. Der var ikke ordføreren og enkelte andre dignitærer snauere enn at de proklamerte det nyoppussede torget som en av Europas fineste plasser. Intet mindre. Her var det snakk om direkte opprykk fra 6. divisjon til eliteserien!

Men rett skal være rett. Det kan bli veldig fint – uansett divisjon - dersom kommunen står løpet ut, etter ambisjonene om å skape et attraktivt og levende torg. Lenge så det ut til at den bebudede oppgraderingen skulle ende opp som en ny asfaltert gavepakke til Europark. Men sånn ble det heldigvis ikke. Eller?

All ære til fylkeskommunens arkeologer som i 12. time reddet torget fra asfalten. Da anleggsarbeidet startet for et drøyt år siden skjedd det noe. På samme måte som delfiner dukker opp ute i fjorden og vitner om et rikt liv under overflaten, dukket det fram gamle veier og hustufter under en sliten overflate - og vitnet om et yrende liv på Son torg i svunnen tid. Dermed ble halve torget avsatt til formidling av en stolt historie fra 16-hundretallet, og den andre halvparten ble besluttet brolagt. Vi som bor her, og de mange tusen som i løpet av året legger turen innom, er svært glade for den kvalitetshevingen som nå skjer. Endelig får Son et kulturelt midtpunkt - og samlingspunkt - som er Son verdig.

Det store spørsmålet er likevel: Hva nå? Hvordan skal dette kombineres med det levende livet i Son? Tre store utfordringer gjenstår:

For det første er alle vi som skal bruke torget opptatt av at det som er avdekket blir formidlet på en måte som bidrar til at Son torg blir en attraktiv og levende møteplass. Men det som så langt siver ut av informasjon gir dessverre grunn til bekymring. Det ryktes at en mulighet er å la de historiske funnene bli liggende nede på sitt opprinnelige nivå, og at man vil måtte dekke til med lemmer for å kunne benytte området til torgsalg, konserter og alle andre aktiviteter som det nye torget nå vil innby til.

Men hele torget må kunne brukes hver dag - hver kveld - hele året. Et utilgjengelig historisk «basseng» midt på plassen vil bare samle ugras, søppel og søle. Det er allerede observert flere som tror at det store hullet mitt i torget egentlig er et askebeger. En lite gjennomtenkt løsning kan føre til at Son mister noen av de kvalitetene man nå er i ferd med å få. All erfaring tilsier at det verken vil være penger eller organisasjon til å forvalte løsninger som krever mye vedlikehold.

Avdekking av et levende torg i det 16. århundre må ikke føre til at man dreper mulighetene for å skape et levende torg i det 21. århundre!

For det andre må det sikres at torget blir en møteplass for alle – enten man går, sykler, bruker rullestol eller rullator. Derfor er det også helt nødvendig at planene om å lage trillevennlige løp rundt hele torget gjennomføres. Men også her ryktes det om at noen ikke er veldig opptatt av brukervennlighet. Det er prisverdig at man vil ha noe som ser gammeldags og autentisk ut, men det må gjøres uten at man samtidig også legger til grunn 16-hundretallets inkluderingspolitikk når det gjelder personer som er bevegelseshemmede.

For det tredje viser det seg at det flotte brolagte arealet ut mot fjorden likevel kan ende opp som parkeringsplass – tilbake i 6. divisjon. Med det samme anleggsmaskinene trakk seg tilbake ble den fantastisk flotte plassen ut mot fjorden fylt av små og store blide og is-spisende folk til fots. I to dager til ende. Men allerede i pinsehelgen var bilene tilbake. Vestby kommunes salg av sjel og estetikk til Europark gjorde umiddelbart krav på sitt. Dermed var kaoset i gang igjen. Torgplassen forsvant. Folk måtte gå mellom bilene eller rundt langs kantene. Og som alltid var det en idiot som tettet igjen det siste hullet slik at pullerter måtte

demonteres for å få løst opp i floken. Det hører med til historien at det hele tiden var tilgjengelig like mange ledige parkeringsplasser femti meter bortover langs kaien, som det var parkerte biler midt på det nye, brolagte torget.

Det er med stor interesse vi nå om dagen leser i Moss Avis om kommunenes ønsker om å lage attraktive by- og sentrumsområder. Intensjonene og ambisjonene er de aller beste. Men det betyr at folk og gateliv må prioriteres, og at bilene må henvises vekk fra Europas vakre møteplasser.